

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Universus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. XXXIV. De specie seu secundo Prædicabili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

tur rationale per animal, quàm è contra, vel vivens effec hominis Genus, & differentia effec sensibilibus rationale.

V. Quo sensu Genus sumatur à materia, à differentia à forma.

Infero quind, Disti illius explicationem, Genus sumatur à materia, differentia à forma, quod ob quandam analogiam Generis cum materia, & Differentie cum forma statuitur: sicut enim materia indifferens est ad varias formas, sic Genus ad varias differentias. Secundo, sicut materia est subiectum formarum in genere physico, ita Genus differentiarum in genere metaphysico. Atque ita sicut materia est ex se imperfectum quid & informe, & per formas actuatur ac perficitur physicè, sic Genus metaphysicè per differentias. Tertiò, sicut forma determinat materiam ad hoc compositum physicum, sic differentia Genus ad hoc compositum metaphysicum. Atque ita sicut totum metaphysicum imitatur totum physicum, sic partes metaphysicæ partes imitantur physicas.

VI. Rationale sumitur etiam à

Non ergo propterea dici potest Genus sumi à materia, & differentia à forma, quasi Genus solum includat illam partem physicam quæ est materia, tam quia sic substantia in communi, & immate-

rialia esse Genera non possent, cum materiam non includant. Deinde in rebus corporeis animal includit totale principium viventis sensibilis, ergo non materiam solum, materia enim sola non sentit. Rationale etiam seu differentia hominis similiter partim sumitur à materia, dicit namque ordinem ad operationes quæ dependenter eliciuntur à sensibus & per conjunctionem cum materia.

Infero sexto, quoad maiorem vel minorem perfectionem Genus & Differentiam se habere ut excedens & excessum in ratione prædicari vel prædicabilis nam in hoc superat Genus Differentiam, quod prædicatur in quid, & per modum per se stantis, quod dignitatem præfert; Differentia verò in quale quid tantum prædicatur, & per modum alteri adjacentis. Genus tamen est quasi subiectum, & ut quid actuabile & perfectibile, Differentia quasi forma actuans illud & perficiens, quod videtur perfectionem quandam maiorem impo- tare. Nili fortasse malit quis differentias actuare ac determinare instar modorum, imò communiter vocantur modi, quod si dicatur, simpliciter perfectius in ratione & modo prædicandi, erit Genus.

VII.

Genus & differentia habent se sicut excedens & excessum.

DISPUTATIO XXXIV.

De Specie, seu secundo Prædicabili.

I. Species duplex, infima, & subalterna.

Species duplex est infima & subalterna. Subalterna dicitur quæ sub uno Genere contenta plures sub se species complectitur, ut animal, ac proinde est reipia Genus, omnia enim Genera præter supremum seu generalissimum sunt species subalternae. Species infima seu atomum vel specialissima est ultimus formalis conceptus rei quæ definitione explicatur. Unde differre specie est habere ultimos essentielles conceptus dissimiles. Hæc verò species dividi in plures species non potest, sicut subalterna, qua de causâ vocatur atomum. Genus verò generalissimum juxta Porphyrium hic, est id, quod Genus est & non species, ut substantia. Species specialissima est ea quæ species est & non Genus, ut homo: omnia autem Genera intermedia sunt subalterna, simul nimirum Genera & species.

II. Species Prædicabilis, & sub- jicibilis.

Alio etiam modo dividitur species in Prædicabilem & Subjicibilem. Prædicabilis definitur hic à Porphyrio esse id quod prædicatur de pluribus differentibus numero in quid. Ex eo quod prædicatur de solo numero differentibus, prædicatur necessariò ut tota essentia, per quod & à Genere differt, quod ferè semper ut pars essentia prædicatur, & à Differentia. Ab hac verò differt quod prædicatur in quid, illa autem in quale quid. Species Subjicibilis ab eodem definitur, quæ ponitur sub Genere, vel subjicitur Genus, intellige solum, alioqui conveniet individuo: quam tamen particulam non erat opus adicere, cum manifestum sit quidquid de specie prædicatur, prædicari etiam de individuo. Particulam ergo solum tanquam omnibus notam contulit in definitione omisit Porphyrius.

III. In generis & species definitionibus non committitur circulus.

Nec urget quod contra hanc definitionem opponit P. Arriaga d. 7. l. 2. num. 33. committi scilicet circulum, dum Generis definitio per speciem, speciei per Genus traditur. Dico enim sicut correlativa in essendo à se invicem pendent, ita hic mutus respectus rectè in eorum definitionibus explicatur, præsertim si aliunde termini in definitione positi aliqua habeatur notitia, ut hic supponit

Porphyrius habitam esse Generis, quod capite precedenti explicuit.

SECTIO I.

De proprietatibus Speciei Subjicibilis.

Prima conclusio: Dantur in rebus species subjicibiles fundamentaliter tantum non formaliter. Probatur, à parte rei non est formaliter species, sicut species, sicut species, sicut species, ergo non est formaliter species subjicibilis.

Secunda conclusio: species subjicibilis per eandem abstractionem fit formaliter subjicibilis per quam fit formaliter prædicabilis, Probatur, nihil enim aliud ex parte sui requirit species ut fit simpliciter subjicibilis, subjectum prædicationis genericæ, comparatio enim ad hoc simpliciter non est necessaria, nec fit à se, quæ relatio, sed sufficit convenientia objectiva cognita inter prædicatum & subjectum, non tamen ut reflexivè consideretur esse Genus vel speciem.

Tertia conclusio: species subjicibilis, quæ subjicibilis formaliter, non est universalis vel prædicabilis. Probatur, universale & prædicabile formaliter est superius formaliter, & dicit ordinem ad sua inferiora, sed subjicibile formaliter est inferius formaliter, & dicit ordinem ad suum superius, ergo species quæ subjicibilis non est universalis. Confirmatur primò, ratio subjicibilitatis invenitur in individuo quod non solum est subjicibile in ordine ad speciem, sed etiam in ordine ad Genus, saltem individuum incompletum, & tamen individuum non est prædicabile, ergo ratio subjicibilitatis formaliter non est ratio prædicabilitatis. Et, sicut subjectum formaliter non est prædicatum, ita nec subjicibile formaliter prædicabile formaliter.

Dices, in primâ conclusione asseruisse nos, non dari à parte rei speciem subjicibilem formaliter defectu abstractionis, sed abstractio non requiritur nisi ut faciat universale, ergo species subjicibilis quæ

I.

Species subjicibilis, sicut species, sicut species, sicut species, ergo non est formaliter species subjicibilis.

II.

Species eodem modo fit subjicibilis, sicut species, sicut species, sicut species, ergo non est formaliter species subjicibilis.

III.

Species quæ subjicibilis non est universalis, sicut species, sicut species, sicut species, ergo non est formaliter species subjicibilis.

IV.

Species quæ subjicibilis non est universalis, sicut species, sicut species, sicut species, ergo non est formaliter species subjicibilis.

in
specie consi-
deranda,
ratio speciei
est subjec-
tibilis.

subijcibilis est universale. Distinguo Majorem, alle-
ruimus non esse speciem formaliter defectu ab-
stractionis, concedo majorem; non esse subijcibi-
lem defectu abstractionis, nego: duo enim sunt in
specie subijcibilis, species & subijcibilitas, & ad illam
requiritur abstractio, non ad hanc, cum hac repe-
riatur etiam, ut dixi, in individuo. Sicut si quis dicat,
ut materia prima sit subiectum accidentis, vel sit su-
stentans accidentis, requiritur creatio, sensus est re-
quiri creationem ut materia sit, non tamen est
subiectum formaliter, nec sustentat per creationem,
hoc enim implicat, sed per actionem educativam
seu generationem.

Species alio
modo est
prædicabi-
lis, alio
subijcibilis.

Dices secundò: ratio abstracta ab omnibus sp-
ciebus prædicabilibus est de ipsiis prædicabilibus in
quantum prædicabiles sunt, sicut ratio abstracta ho-
minis de homine in quantum homo est, ergo in quan-
tum species prædicabiles sunt formaliter subijcibi-
les. Concesso antecedente distinguo consequens,
in quantum prædicabiles in actu exercito sunt sub-
ijcibiles in actu exercito, id est, in quantum exercent
rationem prædicabilitatis exercent rationem subij-
cibilitatis, nego consequentiam; nam in quantum
subijcibiles in actu exercito, seu in quantum exercent
subijcibilitatem, respiciunt unum & superius, in
quantum verò in actu exercito prædicabiles respici-
unt inferiora & plura, sicut cum tres ordine suc-
cessivo incedunt, secundus licet sit prior tertio, &
posterior primo, non tamen in quantum prior illo
est posterior hoc, ut in diebus cernitur, & orbibus
cælestibus. Si verò consequens, solum velit in quan-
tū species prædicabiles sunt in actu signato, seu in
quantum significantur cum ratione formali prædi-
cabilitatis, sunt subijcibiles in actu exercito, hoc
est, ipsa ratio formalis prædicabilitatis in singulis
subijcitur illi rationi abstractæ, concedendum est: ra-
tio autē hæc prædicabilitatis in singulis concepta,
seu in ordine ad suum superius non est in actu exer-
cito prædicabilis, nec universalis, cum sit individuū,
seu hæc numero species, nam ratio speciei prædi-
cabilis abstracta est species, omnes proinde species
particulares sunt sub hac ratione individua.

Species
subijcibilis
quæ sub-
ijcibilis
est indivi-
duum.

VI.

Urgebis, sunt quidem individua, sed individua
universalia, nam sunt essentialiter species & prædi-
cabilis de pluribus differentiis numero; nam si
species non essent, non magis posset ratio speciei in
communi ab illis abstrahi, quam ratio hominis a
lapide, ergo sunt essentialiter prædicabiles in actu
exercito. Distinguo ultimum consequens, sunt
essentialiter prædicabiles in actu exercito præsup-
positivè, concedo consequentiam; ut subijcitur illi
rationi, nego: ut sic enim non exercent rationem
superioris seu universalis, sed inferioris, sicut nec
Petrus est formaliter homo, quia ratio hominis ab
illo abstrahi potest, sed est homo præsuppositivè, &
abstrahibilitas illa est quid consequens.

Species
subijcibilis
sunt uni-
versalia
præsupposi-
tivè, non
formaliter.

VII.

Variis ex-
emplis res
hæc de specie
subijcibili
illustratur.

Declarari potest hæc tota solutio appositissime
quibusdam exemplis, verbi gratia, cum dicitur bo-
num ut bonum intelligitur vel percipitur ab intellectu,
non est sensus, in actu exercito exercere rationem
boni respectu intellectus, hanc enim rationem so-
lam exercet respectu voluntatis, respectu autem
intellectus in actu exercito est verum seu exercet
rationem veri & intelligibilis, cum ratio formalis
sub quæ omnes respiciunt intellectum, sit ratio
veri. Percipi tamen potest, in quantum bonum est
formaliter in actu signato, id est, ipsa ratio ultima
boni intelligitur, seu enim & percipit intellectus
ultimam etiam rationem quæ bonum differt a
malo. Sic si ratio superioris ab omnibus abstraha-
tur, quæ in situ locali sunt aliis superiores, ut a la-
pidibus, sphaeris cælestibus & hujusmodi, res illæ in

actu exercito non habent rationem superioris re-
spectu illius rationis abstractæ, imò illi sunt infe-
riores, non enim exercent superioritatem respectu
illius, sed inferioritatem, & tamen abstrahitur ab
ijs omnibus hoc sensu in quantum superiores sunt,
non illi rationi, sed suis inferioribus.

SECTIO II.

Natura speciei prædicabilis.

Definitio speciei prædicabilis supra assignata
est quod a se prædicabile de pluribus tantum non
mero differentiis in quid, ac proinde est ultimus
conceptus quidditativus rei, individuatio enim jux-
ta Dialecticos est extra essentialem rei conceptum.

Hinc constat primò, Deum non esse speciem re-
spectu Patris & Filij & Spiritus Sancti, quamvis de
ijs prædicetur in quid, nam in ratione Dei non dif-
ferunt numero, sicut Petrus & Paulus in ratione
hominis, sed sunt idem numero Deus, Rationem
verò Personæ Divinæ respectu trium Divinarum
Personarum aliqui putant esse specificam.

Mihi tamen probabilius videtur esse Genericam, III.
licet enim tres Personæ Divinæ non sint species
differtunt tamen notabiliter, & consequenter spe-
cie, definitio autem Generis est, non quod prædi-
cetur de pluribus speciebus, sed de pluribus differentiis
specie. Quod si quis ad prædicationem Genericam
requirat sub genere plures species, quæstionem fe-
cerit de nomine. Quid autē sit aliqua convenire, vel
differre specie dicitur in lib. de anima, disp. quarta.

Quæres primò, utrum tota perfectio generis re-
periatur in unâ specie, & tota speciei perfectio in u-
no individuo. Respondeo, extensivè certum est
non reperiri: Intensivè tamen & intentionaliter
dici potest tota speciei perfectio in unico indivi-
duo reperiri, qui enim unum individuum huma-
num, verbi gratia, perfectè novit, tam prædicata
essentialia hominis novit, quam si novit centum.

Quæres secundò, utrum quando rationale ut sic
prædicatur de hoc & illo rationali, sit prædicatio
speciei: Respondeo affirmativè, licet enim respectu
speciei sit differentia, & prædicetur in quale quid, de
suis tamen inferioribus prædicatur specificè, & in
quid, ac veluti tota eorum essentia.

Quæres tertio, In hac propositione Petrus est ani-
mal rationale, quænam sit prædicatio. Responderetur,
si animal & rationale sigillatim ac disparatè prædi-
centur, & non ut in unam coalescunt definitio-
nem, duplicem esse prædicationem duorum præ-
dicabilium, generis alteram, alteram Differentiæ.
Si verò ut unita prædicentur, & ut unam constane
definitionem, est unita prædicatio specifica, ac
perinde se habet hæc prædicatio ac si quis dice-
ret, Petrus est homo.

SECTIO III.

An ad speciem prædicabilem requirantur plu-
ra individua possibilia.

Dicendum, speciem prædicabilem requirere es-
sentialiter plura individua possibilia; unde si
in ratione Michaelis multiplicari nequeant plura prædicabilia
individua ejusdem rationis, Michaelis natura non
erit species, sed individuū essentialiter, sicut Petrus.
Probatur a priori, species est prædicabile de pluribus
numero differentiis, ergo ubi implicat plura de
quibus prædicetur implicabit & specie esse respectu
illorum prædicabilem. Unde ad omne universale
formaliter requiritur universale fundamentaliter,
seu

I.
Species
prædicabilis
non requirit
plura indi-
vidua possi-
bilia.

seu plura individua in illa ratione similia, ut supra probatum est.

II. Dices, sufficit fingi posse plura similia. Contrà, natura Michaëlis non est de iis prædicabilis nisi falsò, & hoc modo quodlibet est prædicabile de quolibet, & eadem ratione dicere possent Deum esse speciem respectu Dei veri & falsorum Deorum, seu fictorum: quod licet aliqui eorum non ducant sibi religioni concedere, videtur tamen per se falsum, nam ipso facto quod concipiat quis rationem Dei communicabilem aliis non format conceptum Dei, cum Deus ex conceptu suo intrinseco sit unus & essentialiter negans consortium aliorum, eo ipso autem quod concipiat ut alium secum Deum admittens, non concipitur Deus sed Chimæra.

III. Secundo, ponamus naturam Gabriëlis esse intellectivum ut quatuor, quando concipimus naturam illam, vel concipimus intellectivum ut quatuor, vel non, sed solum intellectivum: si primum, ergo concipimus singularitatem ejus nempe ut quatuor, ac proinde aliquid essentialiter incommunicabile, sique tam Petrus esse potest Species quam Gabriël; si verò illud non concipimus, non cognoscimus naturam Gabriëlis, sed solum intellectivum, seu rationem aliquam in qua congruit cum aliis Angelis, atque adeo non est mirum si sub hac ratione sit communicabilis.

IV. Quod verò dicunt aliqui Deum differre plus quam numero à creaturis, ergo Specie. Negatur consequentia, sed etiam plus quam Genere, & hæc distinctio est alia, & alterius Generis, seu anomala,

quæcumque demum ea fuerit.

Objicies primò; natura Michaëlis casu quo alia numero diversa non foret possibilis, posset abstrahi à singularitate, ergo esset universalis. Respondeo, quicquid sit de antecedente, negando consequentiam, de essentia enim universalis est, ut sit commune pluribus, seu ipsis communicabilis, ut ipsum nomen sonat, quod tamen hic non reperitur. Dices, verò. Natura sic præcisa non est singularis cum à singularitate abstrahatur, ergo est universalis. Distinguo consequens, est universalis negativè, id est, non exprimitur illius singularitas, concedo consequentiam; positivè, seu est apta communicari pluribus, nego.

Objicies secundò, natura illa Michaëlis sic abstracta potest per intellectum applicari Gabriëli, cum in intellectu sit indifferens ut cuius applicetur. Contrà, ergo & posset applicari Petro. Distinguo itaque antecedens, potest per intellectum falsò applicari Gabriëli, concedo antecedens; verè, nego. Sicut natura leonis abstracta applicari verè non potest equo, potest falsò. Nisi quis velit naturam illam Michaëlis abstractam esse Genericam, & tunc concedam prædicari Genericè posse de Gabriële, ut sec. præcedenti, n. 3. dixi de ratione Personæ Divinæ respectu trium Personarum Divinarum.

Objicies tertio; hæc prædicatio hic Angelus est Michaël, in eo casu non foret identica, ergo specifica. Nego consequentiam, ut enim propositio non sit identica, sufficit rem diverso modo ex parte prædicati explicari, quam concipiebatur ex parte subiecti.

DISPUTATIO XXXV.

De Individuo.

SECTIO PRIMA.

Definitio Individui: ubi an abstrahi possit ratio communis Individui.

I. Individuum hic idem est ac indivisum, seu entitas aliqua singularis à parte rei, quæ in rationes inferiores dividi seu distrahi non potest, ut Petrus, Bucephalus, & hujusmodi: animal enim, & Genera omnia divisibilia sunt in suas species, hæc in individua, individua verò in rationes sibi subjectas (utpote quæ nullæ sunt) dividi ulterius non possunt, eaque de causâ dicuntur individua.

II. Definitio Individui tradita à Porphyrio est hæc: Individuum est cujus collectio proprietatum eadem in nullo alio est; & bene additur collectio, nam licet unam vel alteram unius Individui proprietatem in alio reperiri nil veteri, omnes tamen, seu totam proprietatem collectionem in eo reperiri implicat. Proprietates verò hæc communiter numerantur septem, ad quas memoria melius retinendas, sic canunt Musæ Dialecticæ:

Forma, Figura, Locus, Stirps, Nomen, Patria, Tempus.

Forma qualitatum temperamentum, seu complexionem denotat. Figura aptam membrorum conjunctionem. Stirps parentes. Cætera explicatione non indigent.

III. Hæc definitio non est essentialis seu quidditativa, sed descriptiva tantum & accidentalis, quippe quæ per proprietates datur & accidentia, cum enim ipsam rei essentialiam non explicet, essentialis esse non potest, sicut nec essentialis foret definitio solis si quis diceret, sol est corpus lucidum, noctem dividens à die, &

annum in variis temporum vicissitudines distribuens. Essentialis autem esset definitio Individui si quis diceret, Individuum est entitas differentiam habens intrinsecam numericam, nulli alteri communicabilem.

Dices primò; Individuum videtur omnino definiri essentialiter non posse, quicquid enim definitur, Genere constare debet & Differentiâ, Individua autem quæ talia Genus habere nequeunt, sunt namque primò diversa, & formalissima ratio differendi, quæ verò hujusmodi sunt, rationem ullam univocam habere nequeunt in quâ convenient. Respondeo posse ab Individuis omnibus unam rationem abstrahi, sed analogam, quæ tamen sufficiens est ut definiatur Individuum, decem enim prædicamenta non habent propriè Genus, & tamen definiuntur.

Ad probationem dico, necessarium non esse ut primò diversa in nullo convenient, sed ut in nullo convenient univocè, seu in quo etiam non differant, quod est se totis differre.

Quod ergo hujusmodi ratio una & superior abstrahi ab Individuis possit constat, nam Petrus & Paulus omniaque in hoc Individua conveniunt, quod unumquodque à parte rei sit unum numero & Individuum, naturam unam habens incommunicabiliter. Hæc ergo ratio considerari poterit absque eo quod considerentur particulares modi quibus taliter vel taliter illam habent incommunicabiliter, ergo & una ab iis poterit ratio abstrahi. Quod verò hæc ratio sit tantum analogæ patet; nam ratio Individui ut sic, est ratio indivisi ut sic, seu unius quæ ultimas etiam Differentias & singularitates transcendit, sicut ens, & consequenter instar entis erit conceptus analogus.

Dices

V. Natura incommunicabilis abstracta non esset universalis, nisi negativè.

VI. Natura incommunicabilis non posset verè prædicari de alio.

VII. Implicante alia Michaële quæ sit hæc prædicatio, Hic Angelus est Michaël.

IV. Ratio communis Individui est analogæ.

V.

VI. Omnia tria sunt unum à parte rei, ergo hæc ratio abstrahi ab iis poterit.